

Workstream 4 deliverable 4.1c (Norwegian) Final Recommendations

Prosjektets anbefalinger

Prosjektets anbefalinger er bygget på funn som hver partner har gjort i sine respektive land, tilbakemeldingene partneren har fått etter ulike former for disseminasjonsarbeide, samt refleksjoner rundt "best practice"- besøkene som er gjort i partner landene som et ledd i forskningssamarbeidet. Anbefalingene som presenteres her, vil ha et bredt nedslagsfelt på tvers av EU-landene. Dersom man vil ha landsspesifikke anbefalinger må man gå til det enkelte lands sluttdokument og anbefalinger. Følgende overskrifter brukes for å kategorisere anbefalingene:

Samarbeid og partnerskap

Oppfølging av kvinner med sammensatte utfordringer må være tverrfaglig, med fokus på samarbeid mellom de ulike parter innen hjelpeapparatet, stat og kommune. Det er i dag for lite samarbeid mellom ulike tjenestetilbud. Samarbeid mellom tiltak avhenger ofte av enkeltpersoner i systemet, da det mangler rutiner eller instruksjoner for samarbeid.

Videre ser vi at mange kvinner som lider av rusmiddelavhengighet er eller har vært utsatt for vold i nære relasjoner, og vise versa. Som en konsekvens av denne korrelasjonen burde rusbehandlingsinstitusjoner og andre deler av hjelpeapparatet adressere volden disse kvinnene utsettes for. På samme måte burde tjenester som fokuserer på vold i nære relasjoner burde kunne håndtere rusmiddel- utfordringer. Dette kan oppnås ved at rusbehandlings tilbud og hjelpetilbud for voldsutsatte samarbeider bedre, og at man velger en interdisiplinær tilnærming (tjenester for både vold og rus på ett sted).

Det burde både tilrettelegges for og oppmuntres til " *multi- agency*" partnerskap.

Ved å skape tverrfaglige arbeidsnetter, med formelle samarbeidsavtaler, kan man drive gjennomgående intervensjoner i fellesskap rundt enkeltpersoner og enkeltsaker, og på den måten øke livskvaliteten og verdigheten til den enkelte mottaker av tjenestene. Ved å jobbe tverrfaglig kan man jobbe mer effektivt for å oppdage og forhindre vold på et tidlig stadium, og på denne måten redusere skadevirkningene.

Fleksible tjenester

Hjelpeapparatet og deres tilbud må være fleksible, med rom for prøving og feiling. Gode relasjoner basert på tillit er viktig, og dette krever tid og tålmodighet.

Med tanke på det store antallet tjenester som burde innføres på kort tid, burde utførere av tjenestene vies mer autonomi når det gjelder intervensjoner og risikovurdering for å redusere byråkratiet rundt implementeringen(Bulgaria).

Å bryte voldsspiralen

Mange av informantene i denne studien hadde en barndom preget av ulike former for og grader av omsorgssvikt, vold og misbruk. Flere blir også ble selv overgripere. Det anbefales derfor å utvide det forebyggende arbeidet mot vold, overgrep og omsorgssvikt mot barn og unge. Familier i risikozonen bør få mer hjelp, og systemer for varsling ved mistanke bør utvikles bedre. Det bør opprettes egne senter med sosiale tjenester og botilbud for kvinner som er offer for vold og sosial eksklusjon. Disse tilbudene vil kunne ivareta behovene for kvinner med sammensatte utfordringer som lever med vold eller trussel om vold, og gi dem en sjanse til å bryte sirkelen som startet allerede i barndommen.

Folkeopplysning

Det er lite kunnskap og diskusjon rundt temaet vold mot kvinner i den offentlige debatten. Tema må settes på agendaen, både i befolkningen og i politikken.

Opplysningsarbeid i det offentlige må igangsettes, om at vold i nære relasjoner ikke skal være tabu eller skambelagt. Dette kan oppmuntre de som ikke vanligvis oppsøker hjelp, til å tørre å gjøre dette. Å jobbe med folkeopplysning samt lobbyvirksomhet kan være et effektivt verktøy for å få på plass tilfredsstillende tilbud som svarer til kvinners faktiske behov når gjelder voldsutsatthet.

Samfunnet generelt og det offentlige burde se og gjenkjenne kvinner som er offer for vold og sosial eksklusjon, og modifisere de lover og reguleringer som er nødvendige for å beskytte dem. Man burde som samfunn kunne garantere for kvinners trygghet gjennom utdanningsinstitusjoner, helse – og sosial tjenester, media og rettsystem, bygget på respekt og likeverdighets prinsipper.

Utdanning og spesialisering

Kunnskap om kjønnsbasert sårbarhet og kjønns spesifikke strategier må styrkes i sosialt arbeid, samtidig som kunnskap om og kjennskap til rus og psykiatri er nødvendig hos de som jobber med ofre for vold.

Politi og rettssystem bør få opplæring i tema vold i nære relasjoner, samt hvordan man bør opptre ovenfor disse ofrene. Ofre for vold skal tas på alvor, de skal få støtte, beskyttelse og henvises til nødvendige hjelpetilbud. Dette betyr at politiet må ha et tettere samarbeide med rettssystemet og relevante sosiale tjenester.

Kunnskap om og forståelse av hvordan traumer påvirker kvinner burde bli del av utdannelsen til ansatte innen kriminalomsorg og politi. Videre trenger man obligatoriske kurs/programmer for de profesjonene som behandler kvinner som er offer for vold både innenfor spesialisthelsetjenesten og andre deler av hjelpeapparatet.

Sammenhengen mellom vold, bolig og bostedsløshet

Dersom undersøkelser og initiativer som retter seg mot bostedsløshet ikke tar vold med som en størrelse, blir det målrettede arbeidet for å bekjempe både volden og hjemløsheten mindre effektivt og treffsikkert. Dette kan igjen gjøre hjemløsheten mer permanent for de involverte, og dermed mye vanskeligere å bekjempe med ensartet boligsosiale virkemidler. Hjemløsheten kan gå fra å være en situasjon betinget av for eksempel vold, til å bli en identitet, en kategori av

hjelpetrengende (Norge). Det har vært for lite fokus på vold i det boligsosiale arbeidet. Både som en størrelse i utformingen av tjeneste, i boligutforming, og i arbeidet med å opprettholde boforhold. Vold og trusler om vold bør registreres i alt arbeid med hjemløse, både i arbeidet med midlertidig og fast boligfremskaffelse. Dette vil bygge en kunnskapsbase som kan brukes for å kunne tilpasse prosjekter og tjenester for målgruppen (Norway).

Tjenester som tilbys bør være basert på brukermedvirkning, og bygge på brukerens egne og uttrykte behov. Boligsosiale programmer og politikk burde bruke en "kjønns- og kulturelt orientert tilnærming", og ta hensyn til hvordan sosiale tjenester og boligsosial politikk adresserer faktiske behov hos kvinnene. Spesifikke kjønns- sensitive hensyn boligpolitikken bør inkorporere, er sikkerhet i forhold til vold, samt rom for å ha barn(Bulgaria).

Tjenestetilbydere som jobber med kvinner som har sammensatte utfordringer må tilpasse tjenestene til de ulike stadier eller faser kvinnene befinner seg på/i i sin rehabilitering. Offentlige tjenester bør anerkjenne at kvinners behov med hensyn til hjemløsheten krever differensierte tilnærminger, samt at disse tjenestene må være hoslistiske og kvinne- sentrerte (Storbritania).

Man bør praktisere kjønnsperspektiv både i utforming og utførelse av sosiale intervensjoner rettet mot kvinne som er i risikozonen eller lider under sosial ekskludering. Man bør garantere et langsiktig og holistisk regime av intervensjoner, basert på kjerneområder som: bosted og sosiale tjenester; empowerment og nettverksbygging. Dette vil treffe kvinnene på ulike stadier, og gi tilstrekkelig fokus og tilstedeværelse for hver enkelt kvinne (Spania).

Kostnadseffektive og bærekraftige hjelpetilbud

Å finansiere bosetting av sårbare grupper må gjennomføres med langsiktige mål og fokus (fokus på tiltak og ikke prosjekt), og prioritere bærekraftige og allerede etablerte programmer eller modeller. Hjelpetilbudene burde samle inn nøkkeldata og basere seg på robust metodikk (eks kost-nytte analyser) for å sikre effektiv evaluering av arbeidet som gjøres. På denne måten vil man kunne vise til effekten av arbeidet og vise den økonomiske gevinsten dette har på langsikt for samfunnet.

Studier burde gjennomføres for å analysere kost-nytte verdien av å etablere holistiske og langsiktige behandlings og hjelpetilbud som tilbyr både midlertidig bolig og fysisk og psykisk helsetilbud til kvinner som lider inder sosialeksklusjon.

En Europeisk visjon

Dette prosjektet indikerer at de ulike medlems land er på forskjellige stadier når det gjelder implementeringen av effektive metoder for å adressere problemet rundt voldsutsatthet og bostedsløshet. På bakgrunn av dette er det laget et Vison Document (se vedlagt dokument) med anbefalinger. Disse anbefalingene er basert på et minste felles minimum av praksis- standarder som burde kunne innføres. Det er identifisert etantall praksis- standarder som indikerer hva som er

nødvendig for å bedre livskvaliteten til kvinner som har erfaring fra vold i nære relasjoner.

Forslagene som følger er bygget på intervjuer med kvinner som har levd med vold, i tillegg til intervjuer som er gjort med ansatte fra diverse hjelpetilbud, stat og kommune som har fokus på denne gruppen. Vi anbefaler at en minimums standard av intervensjoner for denne gruppen bør være betinget av følgende:

1. Et Holistisk hjelpetilbud for kvinner som inkluderer hjelp til å skaffe seg en trygg og varig bolig;
2. Hjelpetilbudene må bygge på aksepterende, ikke-dømmende og empatiske holdninger;
3. Empowerment – Kvinner skal ha muligheten til å identifisere og uttrykke sine behov i et aksepterende og ikke-dømmende miljø.
4. Økt oppmerksomhet i hjelpeapparatet og samfunnet generelt rundt psykiskhelse problematikk som rammer kvinner;
5. Hjelpetilbudene bør jobbe tverrfaglig og samhandle på tvers av fagområder og forvaltningsnivå for å gi et tilpasset tilbud og forhindre dobbelt arbeid.
6. Ha fokus på bærekraftig drift som er uavhengig av ikke- statlige/ frivillige tjenesteytere og flytte økonomisk ansvar tilbake til staten;
7. Fokus på å holde kvinner ute av fengsel- mange av lovbruddene de dømmes for er knyttet til rusmiddelmisbruk, vold og utnyttelse.
8. Konfidensialitet - Kvinners konfidensialitet må respekteres, og de må gjøres oppmerksomme på situasjoner hvor deres taushetsplikt kan være begrenset.
9. Påvirkning – de som jobber i fagfeltet må informere befolkning, stat og kommune og argumentere for behovene og interessene til kvinner som er berørt av vold og overgrep.
10. Fokuser på barn og unge – anerkjenne at tidlig intervensjon og forebygging er nødvendig for å forhindre nye overgrep og bryte sirkelen av vold og overgrep.

Videre bør tilbudene til kvinner med sammensatte problemer:

- Være kostnadseffektive og inkludere et kost - nytte fokus;
- Involvere en konsekvensutredning;
- Ikke kopiere allerede eksisterende tilbud og konkurrere om økonomisk støtte;
- Ha fokus på bærekraftig drift og ikke være avhengig av ekstern og privat økonomisk støtte;
- Ha fokus på samarbeid med kriminalomsorg og rettsystem;
- Ha fokus på forpliktene samarbeid;
- Ha fokus på et samarbeidende fellesskap for å dele og ta i bruk *best practice* metodikk;
- Jobbe mot standardisering;
- Jobbe mot interoperabilitet og gjenbruk av metoder på tvers av nasjonale og internasjonale grenser.